

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
СТОМАТОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра терапевтичної стоматології**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан стоматологічного факультету

Євген КОСТЕНКО
доктор медичних наук,
професор закладу вищої освіти
«30» червня 2023

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 22. «Пропедевтика терапевтичної стоматології»

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	221 Стоматологія
Освітня програма	Стоматологія
Статус дисципліни	Обов'язкова
Мова навчання	Українська, англійська

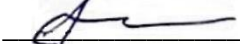
Ужгород 2023

Робоча програма навчальної дисципліни «Пропедевтика терапевтичної стоматології» для здобувачів вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 221 «Стоматологія» предметної спеціальності (спеціалізації) ОК 22 «Пропедевтика терапевтичної стоматології» освітньої програми «Стоматологія». Ужгород: УжНУ, 2023. 33 с.

Укладачі:

Гангур І. Ю., старший викладач кафедри
Нестеренко М. Л., асистент кафедри
Гончарук-Хомин М. Ю., доктор філософії, завідувач кафедри

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри
терапевтичної стоматології
протокол № 9 від «19» червня 2023 р.

Завідувач кафедри PhD, Мирослав ГОНЧАРУК-ХОМИН

Схвалено науково-методичною комісією стоматологічного факультету
протокол № 11 від «30» червня 2023 р.

Голова науково-методичної комісії проф. Оксана КЛІТИНСЬКА

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	2	
Кількість модулів – 4	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: III семестр: аудиторних – 2,1 самостійної роботи студента – 2 IV семестр: аудиторних – 2,0 самостійної роботи студента – 2	3-й	4-й
	Лекції:	
	4	6
	Практичні (семінарські):	
	36	32
	Лабораторні:	
Вид підсумкового контролю: залік	0	0
Форма підсумкового контролю: усна, письмова	Самостійна робота:	
	20	22

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Пропедевтика терапевтичної стоматології» є отримання теоретичних знань з клінічних особливостей анатомо-гістологічної будови зубів, тканин та органів порожнини рота, організації та обладнання стоматологічного кабінету, матеріалознавства в терапевтичній стоматології, способів та технік препарування та пломбування каріозних порожнин, етапів ендодонтичного лікування зубів та засвоєння основних мануальних навичок по окремим етапам, відпрацювання підходів до лікування каріозних та некаріозних дефектів твердих тканин зубів, а також лікування кореневих каналів.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

1. Інтегральна компетентність:

- здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог;

2. Загальні компетентності (ЗК):

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК 1);
- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК 2);
- здатність застосовувати знання у практичній діяльності (ЗК 3);
- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій (ЗК 6);
- здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел (ЗК 7);
- здатність до адаптації та дії в новій ситуації (ЗК 8);
- вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми (ЗК 9);
- здатність бути критичним і самокритичним (ЗК 10);
- здатність працювати в команді (ЗК 11);
- здатність діяти соціально відповідально та свідомо (ЗК 13);

3. Фахові компетентності спеціальності (ФК)

- спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані (ФК 1);
- спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень (ФК 2);
- спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани (ФК 3);
- спроможність планувати та проводити заходи із профілактики захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області (ФК 4);
- спроможність до проектування процесу надання медичної допомоги: визначати підходи, план, види та принципи лікування захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області (ФК 5);
- спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції (ФК 8);
- спроможність проводити лікування основних захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області (ФК 9);
- спроможність до організації та проведення скринінгового обстеження в стоматології (ФК 12);
- спроможність оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення (індивідуальне, сімейне, популяційне) (ФК 13);
- спроможність ведення нормативної медичної документації (ФК 14);
- опрацювання державної, соціальної та медичної інформації (ФК 15);
- спроможність до організації і проведення реабілітаційних заходів та догляду у пацієнтів із захворюваннями органів ротової порожнини та ЩЛО (ФК 16);

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Пропедевтика терапевтичної стоматології» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

ОК 4. Латинська мова та медична термінологія

ОК 7. Загальна та оральна біологія

ОК 9. Медична хімія

ОК 10. Біологічна та біоорганічна хімія

ОК 11. Медична біохімія

ОК 12. Анатомія людини

ОК 13. Гістологія, цитологія та ембріологія

ОК 14. Фізіологія

ОК 15. Мікробіологія, вірусологія та імунологія

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Пропедевтика терапевтичної стоматології», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми; за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати вірогідний нозологічний або синдромний попередній клінічний діагноз стоматологічного захворювання.	ПРН 1
Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу.	ПРН 2
Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, рентгенологічні, функціональні та/або інструментальні), пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини і щелепно-лицевої області для проведення диференційної діагностики захворювань.	ПРН 3
Визначати остаточний клінічний діагноз, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.	ПРН 4
Визначати підхід, план, вид та принцип лікування стоматологічного захворювання шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.	ПРН 8
Проводити лікування основних стоматологічних захворювань за існуючими алгоритмами та стандартами схемами під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.	ПРН 11
Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.	ПРН 19

Виконувати медичні стоматологічні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу для різних верств населення та в різних умовах.	ПРН 22
---	--------

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Пропедевтика терапевтичної стоматології»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
1. Володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації.	ПРН 19
2. Вміння застосовувати основний стоматологічний інструментарій, матеріали та стоматологічне обладнання в терапевтичній стоматології.	ПРН 3
3. В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати :	
- клінічні особливості будови зубів, пародонту, слизової оболонки та органів порожнини рота;	ПРН 1
- теорії передачі больового імпульсу по твердих тканинах зуба;	ПРН 2
- призначення стоматологічного інструментарію;	ПРН 3
- способи, принципи та етапи препарування каріозних порожнин різної локалізації;	ПРН 4
- склад, властивості пломбувальних матеріалів, показання та методику їх використання;	ПРН 8
- етапи препарування каріозних порожнин;	ПРН 11
- етапи та методики ендодонтичної обробки кореневих каналів;	ПРН 22
- матеріали та методи пломбування кореневих каналів.	ПРН 22
4. В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен вміти реалізувати комплекс практичних навичок з:	
- аналізу змін в будові твердих тканин зуба (емалі, дентину, цементу), пульпи, періодонту, органів та окремих ділянок слизової оболонки порожнини рота, що пов'язані з віком та патологічними станами;	ПРН 1
- трактувати вікові зміни, вплив функції слинних залоз та складу слини на стан твердих тканин зуба;	ПРН 2
- визначати належність зубів до тієї чи іншої групи, сторони, верхньої чи нижньої щелепи, враховуючи їх клініко-анатомічні особливості будови, прикмети;	ПРН 2
- використання інструментів для визначення наявності каріозної порожнини;	ПРН 3
- визначення каріозних порожнин 1-5 класів за Блеком.	ПРН 4
- користуватися стоматологічним інструментарієм, відповідно до призначення;	ПРН 8
- визначати належність каріозних порожнин до певного класу за Блеком;	ПРН 8
- препарувати каріозні порожнини I – V класів за Блеком різними способами, дотримуючись режиму та етапів препарування класичною та мінімально-інвазивними методиками;	ПРН 11
- пломбувати каріозні порожнини I – V класів за Блеком матеріалами різних груп;	ПРН 11
- обирати відповідно до показань, готувати до використання пломбувальні матеріали для постійних та тимчасових пломб різних груп, лікувальних та ізолюючих прокладок;	ПРН 11
- поетапно проводити ендодонтичні маніпуляції: розкриття (трепанация) порожнини зуба, ампутація, екстирпація пульпи, видалення гнилого розпаду;	ПРН 11
- користуватися ендодонтичним інструментарієм для ручної та машинної обробки кореневих каналів та проводити її різними методами;	ПРН 22
- обирати матеріали для пломбування кореневих каналів в залежності від їх прохідності, ступеня інфікування, розташування.	ПРН 22

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- опитування на клінічних/практичних заняттях (індивідуальна теоретична співбесіда);
- виконання індивідуальних та групових теоретично-практичних завдань під час клінічних занять та самостійної роботи студента;
- вирішення типових клінічних задач (відповідно до етапів заняття);
- виконання тестових завдань/тестовий контроль (відповідно до етапів заняття);
- контроль та корекція рівня професійних вмінь та навичок;
- аналіз та оцінка результатів клінічної роботи;
- модуль;
- залік;

Викладання дисципліни забезпечується наступними методами:

- **вербальні**, що забезпечують сприймання і засвоєння знань студентами (лекція, пояснення, розповідь, дискусія, бесіда, інструктаж);
- **наочні** (спостереження, ілюстрація, демонстрація);
- **практичні** для застосування знань і набуття й закріплення умінь і навичок (різні види стоматологічних маніпуляцій на фантомах, виконання мануальних робіт (ліпка з пластиліну, різьблення з пластичних мас тощо);
- **перевірки й оцінювання знань, умінь і навичок**;
- **інноваційні методи навчання**: ділова гра, кейс-метод.
- **заохочення** за наукові публікації або призові місця за участь у олімпіаді з дисциплін серед ВНЗ України, студентських конференціях тощо.

Максимальна ефективність навчання досягається за умови системного поєднання даних методів.

Самостійна робота студента включає: вивчення теоретичних аспектів, що стосуються навчальної дисципліни «Пропедевтика терапевтичної стоматології» насамперед на основі прослуханого лекційного матеріалу; поглиблене вивчення окремих питань передбачених тем (дослідження наукової літератури на задану тему та пошук додаткової інформації); підготовку до семінарських занять; узагальнення вивченого матеріалу перед заліком тощо.

Критерії оцінювання самостійної роботи студентів: рівень знань; володіння понятійно-категорійним апаратом; вміння узагальнювати набуті знання за окремими темами та вміння робити обґрунтовані висновки, наявність навичок і прийомів виконання практичних завдань тощо.

Аудиторна та самостійна робота студента забезпечується всіма необхідними навчально-методичними засобами, задля належного вивчення навчальної дисципліни чи окремої її теми, а саме: підручниками, навчальними та навчально-методичними посібниками, конспектами лекцій, науковою літературою та періодичними виданнями. Вивчення дисципліни включає в собі й дистанційну організацію навчання, зокрема, в системі Moodle/E-learn та за допомогою платформ Google (Google Meet, Classroom тощо).

Система оцінювання результатів навчання студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні та клінічні заняття, а також виконання самостійної роботи.

Оцінювання результатів навчання здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою, яке включає:

- поточний контроль, що здійснюється протягом навчання студента під час проведення лекційних та клінічних занять і оцінюється сумою набраних балів;
- модульний контроль, що проводиться після вивчення матеріалу відповідної частини дисципліни
- змістового модуля з врахуванням результатів поточного контролю;
- підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі семестрового заліку, відповідно до графіку навчального процесу.

Форма підсумкового семестрового контролю: III семестр – залік, IV – залік.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю:

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям та під час індивідуальної роботи викладача зі студентом (для тих тем, які студент опрацьовує самостійно і які не входять до структури практичного заняття).

Теоретичні знання:

1. Індивідуальне усне опитування теоретичного матеріалу або теоретична співбесіда.
2. Письмовий теоретичний контроль.
3. Комп'ютерне/письмове тестування.
4. Практичні навички та вміння.
5. Індивідуальний контроль практичних навичок та їх результатів на фантомі.

Форма модульного контролю:

Модульний контроль (МК) проводиться на заключному практичному занятті модулю (за розкладом). МК складається студентом за умови відсутності академічної заборгованості (практичні заняття) з дисципліни «Пропедевтика терапевтичної стоматології» та за умови набору мінімальної кількості балів за поточну успішність (не менше 35, що відповідає за національною шкалою оцінці «3»).

Теоретичні знання:

1. Індивідуальне усне опитування.
2. Письмове вирішення тестових завдань.
3. Письмовий теоретичний контроль.

Практичні навички та вміння:

1. Індивідуальний контроль практичних навичок та їх результатів на фантомі.

Форма підсумкового семестрового контролю:

Підсумковий семестровий контроль проводиться за розкладом. Складається студентом за умови відсутності академічної заборгованості (лекції та практичні заняття) з дисципліни «Пропедевтика терапевтичної стоматології».

Теоретичні знання та практичні навички:

1. Письмове вирішення тестових завдань.
2. Індивідуальне усне опитування теоретичного матеріалу.
3. Індивідуальний контроль практичних навичок та їх результатів на фантомі.

Максимальна кількість балів, що присвоюється студентам при засвоєнні кожного **модуля (залікового кредиту) – 100**, в тому числі за **поточну навчальну діяльність – 60** балів, за результатами **модульного підсумкового контролю – 40** балів. При засвоєнні кожної теми модуля за поточну навчальну діяльність студента виставляються оцінки за 4-ри бальною (традиційною) шкалою, які потім конвертуються в бали залежно від кількості тем у модулі таким чином:

Традиційна оцінка	Конвертація в бали			
	Модуль № 1	Модуль № 2	Модуль № 3	Модуль № 4
“5”	6,25	6,25	7,14	7,14
“4”	4,94	4,94	5,64	5,64
“3”	3,62	3,62	4,14	4,14
“2”	0	0	0	0
Кількість тем в модулі	8	8	7	7

Вага кожної теми в межах одного модуля має бути однаковою.

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці “3” на кількість тем у модулі з додаванням балів за індивідуальну самостійну роботу.

Оцінювання індивідуальної самостійної роботи

Кількість балів за індивідуальну самостійну роботу студента (ІСРС) вираховується як різниця між максимальною кількістю балів за поточну навчальну діяльність (60 балів) і максимальною кількістю балів за поточну успішність студента при засвоєнні тем модуля. Бали за ІСРС нараховуються при успішному її захисті. Критерії оцінювання самостійної роботи студентів включають наступні: встановлений рівень знань студента; володіння понятійно-категорійним апаратом; вміння узагальнювати набуті знання за окремими темами та вміння роботи обґрунтовані висновки, наявність навичок і прийомів виконання практичних завдань тощо.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота									Т9 Підсумковий модульний контроль 1	Сума
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8	ІСРС	40	100
6,25	6,25	6,25	6,25	6,25	6,25	6,25	6,25	10		

T1, T2 ... – теми, ІСРС – індивідуальна самостійна робота студента

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля 1, вираховується шляхом множення кількості балів (6,25), що відповідають оцінці “5” на кількість тем (8) і становить 50 балів.

За ІСРС (індивідуальну самостійну роботу студента, що включає підготовку огляду наукової літератури, написання схем, навчальних таблиць, розв’язування ситуаційних задач) при успішному її захисті студенту нараховується ще додатково 10 балів.

Таким чином максимальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля І становить 60 (50+10) балів.

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля І є критерієм допуску до модульного підсумкового контролю, вираховується шляхом множення кількості балів (3,62), що відповідають оцінці “3” на кількість тем у модулі (8) та додавання балів (6), що відповідають оцінці “3” за ІСРС, і становить 35 балів.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота									T18 Підсумковий модульний контроль 2	Сума
T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17	ICPC	40	100
6,25	6,25	6,25	6,25	6,25	6,25	6,25	6,25	10		

T1, T2 ... – теми, ICPC – індивідуальна самостійна робота студента

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну успішність модуля II вираховується шляхом множення кількості балів (**6,25**), що відповідають оцінці “5” на кількість тем (**8**) і становить **50** балів.

За ICPC (індивідуальну самостійну роботу студента, що включає підготовку огляду наукової літератури, написання схем, навчальних таблиць, розв’язування ситуаційних задач) при успішному її захисті студенту нараховується ще додатково 10 балів.

Таким чином максимальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля II становить **60 (50+10)** балів.

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модулю II є критерієм допуску до модульного підсумкового контролю, вираховується шляхом множення кількості балів (**3,62**), що відповідають оцінці “3” на кількість тем у модулі (**8**) та додавання балів (**6**), що відповідають оцінці “3” за ICPC, і становить **35** балів.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 3)

Поточне оцінювання та самостійна робота								T26 Підсумковий модульний контроль 3	Сума
T19	T20	T21	T22	T23	T24	T25	ICPC	40	100
7,14	7,14	7,14	7,14	7,14	7,14	7,14	10		

T1, T2 ... – теми, ICPC – індивідуальна самостійна робота студента

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну успішність модуля III вираховується шляхом множення кількості балів (7,14), що відповідають оцінці “5” на кількість тем (**7**) і становить **50** балів.

За ICPC (індивідуальну самостійну роботу студента, що включає підготовку огляду наукової літератури, написання схем, навчальних таблиць, розв’язування ситуаційних задач) при успішному її захисті студенту нараховується ще додатково 10 балів.

Таким чином максимальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля III становить **60 (50+10)** балів.

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модулю III є критерієм допуску до модульного підсумкового контролю, вираховується шляхом множення кількості балів (1,93), що відповідають оцінці “3” на кількість тем у модулі (**7**) та додавання балів (**6**), що відповідають оцінці “3” за ICPC, і становить **35** балів.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 4)

Поточне оцінювання та самостійна робота								Т34 Підсумковий модульний контроль 4	Сума
Т27	Т28	Т29	Т30	Т31	Т32	Т33	ІСРС	40	100
7,14	7,14	7,14	7,14	7,14	7,14	7,14	10		

T1, T2 ... – теми, ІСРС – індивідуальна самостійна робота студента

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля IV, вираховується шляхом множення кількості балів (7,14), що відповідають оцінці “5” на кількість тем (8) і становить **50** балів.

За ІСРС (індивідуальну самостійну роботу студента, що включає підготовку огляду наукової літератури, написання схем, навчальних таблиць, розв’язування ситуаційних задач) при успішному її захисті студенту нараховується ще додатково 10 балів.

Таким чином **максимальна кількість** балів, яку може набрати студент при вивченні модуля IV становить **60(50+10)** балів.

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля IV є **критерієм допуску** до модульного підсумкового контролю, вираховується шляхом множення кількості балів (7), що відповідають оцінці “3” на кількість тем у модулі (7) та додавання балів (6), що відповідають оцінці “3” за ІСРС, і становить **36** балів.

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	8	50	8	50	7	50	7	50
Індивідуальна самостійна робота студента (ІСРС)	1	10	1	10	1	10	1	10
Модульна контрольна робота	1	40	1	40	1	40	1	40
Разом		100		100		100		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Форми модульного контролю	Конвертація у бали традиційних оцінок			
	«5»	«4»	«3»	«2»
Усне опитування/ письмовий теоретичний контроль	30 - 27	26 - 22	21 - 18	0
Комп’ютерне/ письмове тестування при тематичному оцінюванні	10 - 9	8 - 7	7 - 6	0
	40 - 36	35 - 29	28 - 24	0

Таким чином **максимальна кількість** балів, яку може набрати студент за модульну контрольну роботу становить **40** балів, що відповідає оцінці «5».

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент за модульну контрольну роботу становить **24** бали, що в свою чергу відповідає оцінці «3».

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Оцінка за підсумковий семестровий контроль визначається як середнє арифметичне отриманих балів за модулі.

Конвертація кількості балів з дисципліни у оцінки за шкалами ECTS та 4-ри бальною (традиційною)

Оцінка ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10% студентів
B	Наступні 25% студентів
C	Наступні 30% студентів
D	Наступні 25% студентів
E	Останні 10% студентів

Відсоток студентів визначається на виборці студентів даного курсу в межах відповідної спеціальності.

Кількість балів з дисципліни, яка нарахована студентам, конвертується у 4-ри бальну шкалу таким чином:

Конвертація рейтингового балу у шкалу успішності ECTS

ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Для диф. заліку, практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Примітка: за звичайний (недиференційований) залік національна оцінка “зараховано” відповідає оцінці від 60 до 100 балів за 100-бальною шкалою, а оцінка “не зараховано” - від 35 до 59 балів.

Оцінка з дисципліни **FX (“2”)** виставляється студентам, яким не зараховано хоча б один модуль з дисципліни після завершення її вивчення.

Оцінка **F (“1”)** виставляється студентам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але не склали підсумковий модульний контроль. Вони мають право на повторне складання підсумкового модульного контролю, але не більше 2-х разів, під час зимових канікул та протягом 2-х додаткових тижнів після закінчення весняного семестру за графіком, затвердженим ректором.

Студенти, які одержали оцінку **F** по завершенні вивчення дисципліни (не виконали навчальну програму хоча б з одного модуля або не набрали за поточну навчальну діяльність з модуля мінімальну кількість балів) повинні пройти повторне навчання за індивідуальним навчальним планом.

Оцінка «ВІДМІННО»

виставляється студенту, який володіє глибокими та систематичними знаннями по пропедевтиці терапевтичної стоматології у відповідності з навчальною програмою, засвоїв основну, додаткову літературу та лекційний курс. Студент, що претендує на відмінну оцінку мусить розуміти клінічне та практичне значення пропедевтики терапевтичної стоматології, її зв'язок з іншими медичними дисциплінами. Він уміє пов'язати матеріал даної теми з вивченими раніше розділами, знає хід та послідовність самостійної роботи для виконання практичного завдання, виявляє елементи творчого мислення. Студент обов'язково повинен знати принципи фантомного курсу, передбачених програмою згідно переліку «практичних навичок».

Оцінка «ДОБРЕ»

заслуговує студент, що повністю володіє програмним матеріалом, засвоїв основну навчальну літературу, лекційний курс та практичні заняття, може самостійно виконати мінімум практичних навичок.

Оцінка «ЗАДОВІЛЬНО»

заслуговує студент, який знає лише основи програмного матеріалу в об'ємі, достатньому для подальшого навчання на стоматологічному факультеті та для виконання роботи по професії лікаря-стоматолога. Студент зазнає труднощів при виконанні практичної роботи і не в повному обсязі оволодіває необхідними практичними навичками. Під час модульного контролю допускає помилки, які виправляє за допомогою викладача.

Оцінка «НЕЗАДОВІЛЬНО»

виставляється студенту, що має суттєві прогалини у знаннях програмного матеріалу, не володіє потрібними практичними навичками. Оцінка «незадовільно» виставляється студентам, які не придатні продовжити навчання на стоматологічному факультеті та виконувати свої професійні обов'язки без додаткового засвоєння пропедевтики терапевтичної стоматології.

Перезарахування результатів навчання, здобутих у неформальній освіті

Відповідно до чинного законодавства України та Положення про порядок визнання в ДВНЗ «Ужгородський національний університет» результатів навчання, здобутих у неформальній освіті (від 03 березня 2020 р., <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22966>) здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті. Визнання таких результатів можливо тільки для навчальних дисциплін, які починають викладатися із другого семестру.

Визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті, можливо якщо такі відповідають вимогам освітньої програми щодо формування запланованих компетентностей. Загалом за період навчання результати навчання в неформальній освіті можуть бути зараховані в обсязі не більше 10% загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених освітньою програмою.

Види неформальної освіти, результати яких можуть бути перезараховані: тематичні удосконалення, вебінари, курси, стажування, практики, тренінги, майстер-класи (ворк-шопи), організовані на платформах «Prometheus», «Coursera», закладів вищої освіти та офіційних

провайдерів БПР, визнаних МОЗ України, участь у наукових форумах та конференціях, публікації у фахових наукових виданнях та виданнях, включених до наукометричних баз “Scopus” та “Web of Science”. Тематика вказаних заходів та активності повинна відповідати змісту робочої програми (тематичні плани лекцій та практичних/семінарських занять).

Процедура визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті проводиться комісійно. Для цього здобувач вищої освіти не пізніше 30 календарних днів до завершення семестру (в якому вивчається навчальна дисципліна, щодо якої бажає провести перезарахування результатів навчання) подає до деканату факультету відповідну заяву та документи, які підтверджують факт отримання неформальної освіти (сертифікат, посвідчення, свідоцтво, освітні програми тощо). Відповідно до отриманої заяви деканат утворює предметну комісію у складі гаранта освітньої програми, завідувача відповідної профільної кафедри та науково-педагогічних працівників, які викладають відповідну навчальну дисципліну. Комісія формує висновок щодо обсягів кредитів ЄКТС, можливих для перезарахування та надає його керівництву факультету та на профільну кафедру, відповідно до Положення про порядок визнання в ДВНЗ «Ужгородський національний університет» результатів навчання.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1: “Клінічні особливості будови зубів, тканин та органів порожнини рота”

Тема 1. Пропедевтика терапевтичної стоматології як передклінічний курс терапевтичної стоматології: поняття, мета та завдання, розділи. Будова зуба: топографія тканин і утворень зуба.

Тема 2. Клінічні особливості будови емалі гістологія, цитологія та ембріологія.

Тема 3. Клінічні особливості анатомо-гістологічної будови дентину, цементу. Поняття структурної та функціональної резистентності твердих тканин зуба.

Тема 4. Клінічні особливості анатомо-гістологічної будови пульпи, періодонту. Вікові зміни в них. Поняття пародонту, його функції.

Тема 5. Слина, ротова рідина: склад, властивості, функції.

Тема 6. Зубні формули. Ознаки зубів.

Тема 7. Клінічні особливості будови різців та ікол верхньої та нижньої щелепи.

Тема 8. Клінічні особливості будови премоларів та моларів верхньої та нижньої щелепи.

Тема 9. Модульна контрольна робота.

Модуль 2: “Препарування каріозних порожнин за Блеком”

Тема 10. Оснащення стоматологічного кабінету. Санітарно-гігієнічні вимоги до його організації. Види бормашин. Стоматологічна установка: будова, призначення складових блоків. Поняття ергономіки в стоматології. Техніка безпеки роботи. Професійні захворювання лікаря-стоматолога, їх профілактика.

Тема 11. Види стоматологічних наконечників, борів. Стоматологічний інструментарій, його призначення, методика роботи у дзеркальному відображенні.

Тема 12. Класифікація каріозних порожнин за Блеком. Способи препарування каріозних порожнин. Методи ізоляції операційного поля.

Тема 13. Етапи препарування каріозних порожнин. Техніка класичного препарування каріозних порожнин I та V класу за Блеком.

Тема 14. Класична техніка препарування каріозних порожнин II класу за Блеком.

Тема 15. Класична техніка препарування каріозних порожнин III та IV класу за Блеком.

Тема 16. Особливості препарування каріозних порожнин під сучасні композиційні матеріали.

Тема 17. Мінімально-інвазивні техніки препарування (тунельне препарування, slot-препарування, batesave-препарування, мікропрепарування, ART-методика).

Тема 18. Модульна контрольна робота.

Модуль 3: «Пломбувальні матеріали»

Тема 19. Пломбувальні матеріали. Класифікація. Вимоги до них. Тимчасові пломбувальні матеріали: склад, властивості. Поняття тимчасової пломби та герметичної пов'язки.

Тема 20. Лікувальні прокладки: групи, склад, властивості, показання до застосування, методика накладання.

Тема 21. Стоматологічні цементи, їх класифікація. Цинк-фосфатні, силікатні та силіко-фосфатні цементи: склад, позитивні та негативні якості, показання та правила застосування. Ізоляція пульпи: поняття, види. Накладання ізоляційних прокладок в каріозні порожнини I-V класів за Блекум.

Тема 22. Склоіономерні цементи: класифікація, склад, властивості, позитивні та негативні якості, показання до застосування. Стоматологічні аксесуари для його відновлення. Шліфування та полірування пломб: інструменти, засоби, методика. Поняття постбондингу.

Тема 23. Срібна та мідна амальгами: склад, властивості, позитивні та негативні якості, показання та правила застосування. Особливості шліфування та полірування пломби.

Тема 24. Композиційні матеріали: класифікація, склад. Матеріали хімічного та фотополімерного способу затвердіння: позитивні та негативні якості, показання до використання, методика застосування. Фотополімеризатори: призначення, види, фізико-технічні характеристики. Техніка безпеки роботи з ними. Режимы світлового впливу.

Тема 25. Адгезія: поняття, види. Адгезивні системи: склад, принцип взаємодії з тканинами зуба, техніка застосування. Кислотне травлення, кондиціонування: мета, методика, помилки та ускладнення. Стандартна техніка роботи з композиційними матеріалами хімічного і світлового способів твердіння.

Тема 26. Модульна контрольна робота.

Модуль 4: «Ендодонтія»

Тема 27. Ендодонтія – її завдання та цілі. Ендодонтичний інструментарій: класифікація, різновидність, призначення, правила застосування. Стандарти ISO. Оптичні системи для ендодонтичних маніпуляцій.

Тема 28. Клінічні особливості будови порожнини зуба та кореневих каналів різців, ікол, премолярів та молярів.

Тема 29. Етапи ендодонтичного лікування зуба: розкриття (трепанация) порожнин зубів різних груп, накладання девіталізуючих речовин. Ампутація, екстирпація пульпи: інструментарій, техніка виконання, можливі ускладнення. Медикаментозна обробка кореневих каналів: види (ірригація, аплікація, тимчасова obturaція), групи та механізм дії лікарських засобів. Поняття герметичної, напівгерметичної, пухкої пов'язки.

Тема 30. Інструментальна обробка кореневих каналів: поняття римінгу та файлінгу. Методи визначення робочої довжини кореневого каналу, електрометричні методи вимірювання. Методи інструментальної обробки кореневих каналів: “Step-back” та “Crown-down” техніки, тощо. Обробка каналів із використанням ротаційних інструментів. Медикаментозні засоби для хімічного розширення кореневих каналів. Підготовка каналів до пломбування.

Тема 31. Матеріали для пломбування кореневих каналів. Силери та філери: поняття, класифікація. Пластичні нетвердіючі пасти: групи, склад, властивості, показання до застосування, методика тимчасового пломбування кореневих каналів.

Тема 32. Пластичні твердіючі матеріали для пломбування кореневих каналів (силери): групи, склад, властивості, показання до застосування. Техніки пломбування кореневих каналів: центрального штифта, латеральної конденсації тощо.

Тема 33. Особливості ендодонтичного втручання при ускладнених анатомічних умовах. Муміфікація та імпрегнація. Задачі та цілі. Речовини для їх проведення. Помилки та ускладнення. Особливості препарування та пломбування зруйнованих коронок вітальних та депульпованих зубів, нетипових каріозних порожнин. Види штифтових конструкцій.

Тема 34. Модульна контрольна робота.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Форма навчання:				
	Усього	у тому числі			
Лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
III-й семестр					
Модуль 1					
Тема 1. Пропедевтика терапевтичної стоматології як передклінічний курс терапевтичної стоматології: поняття, мета та завдання, розділи. Будова зуба: топографія тканин і утворень зуба.	6	2	2		2
Тема 2. Клінічні особливості будови емалі гістологія, цитологія та ембріологія.	4		2		2
Тема 3. Клінічні особливості анатомо-гістологічної будови дентину, цементу. Поняття структурної та функціональної резистентності твердих тканин зуба.	4		2		2
Тема 4. Клінічні особливості анатомо-гістологічної будови пульпи, періодонту. Вікові зміни в них. Поняття пародонту, його функції.	4		2		2
Тема 5. Слина, ротова рідина: склад, властивості, функції.	2		2		
Тема 6. Зубні формули. Ознаки зубів.	2		2		
Тема 7. Клінічні особливості будови різців та ікол верхньої та нижньої щелепи.	4		2		2
Тема 8. Клінічні особливості будови премолярів та молярів верхньої та нижньої щелепи.	2		2		
Тема 9. Модульна контрольна робота.			2		
Разом за модуль	30	2	18		10
Модуль 2					
Тема 10. Оснащення стоматологічного кабінету. Санітарно-гігієнічні вимоги до його організації. Види бормашин. Стоматологічна установка: будова, призначення складових блоків. Поняття ергономіки в стоматології. Техніка безпеки роботи. Професійні захворювання лікаря-стоматолога, їх профілактика.	4		2		2
Тема 11. Види стоматологічних наконечників, борів. Стоматологічний інструментарій, його призначення, методика роботи у дзеркальному відображенні.	2		2		
Тема 12. Класифікація каріозних порожнин за Блеком. Способи препарування каріозних порожнин. Методи ізоляції операційного поля.	6	2	2		2

Тема 13. Етапи препарування каріозних порожнин. Техніка класичного препарування каріозних порожнин I та V класу за Блеком.	4		2			2
Тема 14. Класична техніка препарування каріозних порожнин II класу за Блеком.	2		2			
Тема 15. Класична техніка препарування каріозних порожнин III та IV класу за Блеком.	4		2			2
Тема 16. Особливості препарування каріозних порожнин під сучасні композиційні матеріали.	4		2			2
Тема 17. Мінімально-інвазивні техніки препарування (тунельне препарування, slot-препарування, batesave-препарування, мікропрепарування, ART-методика).	2		2			
Тема 18. Модульна контрольна робота.			2			
Разом за модуль	30	2	18			10
Разом за семестр	60	4	36			20
IV-й семестр						
Модуль 3						
Тема 19. Пломбувальні матеріали. Класифікація. Вимоги до них. Тимчасові пломбувальні матеріали: склад, властивості. Поняття тимчасової пломби та герметичної пов'язки.	6	2	2			2
Тема 20. Лікувальні прокладки: групи, склад, властивості, показання до застосування, методика накладання.	2		2			
Тема 21. Стоматологічні цементи, їх класифікація. Цинк-фосфатні, силікатні та силіко-фосфатні цементи: склад, позитивні та негативні якості, показання та правила застосування. Ізоляція пульпи: поняття, види. Накладання ізоляційних прокладок в каріозні порожнини I-V класів за Блеком.	4		2			2
Тема 22. Склоіономерні цементи: класифікація, склад, властивості, позитивні та негативні якості, показання до застосування. Стоматологічні аксесуари для його відновлення. Шліфування та полірування пломб: інструменти, засоби, методика. Поняття постбондингу.	4		2			2
Тема 23. Срібна та мідна амальгами: склад, властивості, позитивні та негативні якості, показання та правила застосування. Особливості шліфування та полірування пломби.	6		2			2
Тема 24. Композиційні матеріали: класифікація, склад. Матеріали хімічного та фотополімерного способу затвердіння: позитивні та негативні якості, показання до використання, методика застосування. Фотополімеризатори: призначення, види, фізико-технічні характеристики. Техніка безпеки роботи з ними. Режими світлового впливу.	4		2			2
Тема 25. Адгезія: поняття, види. Адгезивні системи: склад, принцип взаємодії з тканинами зуба, техніка застосування. Кислотне травлення,	4		2			2

кондиціонування: мета, методика, помилки та ускладнення. Стандартна техніка роботи з композиційними матеріалами хімічного і світлового способів твердіння.						
Тема 26. Модульна контрольна робота.	2		2			
Разом за модуль	30	2	16			12
Модуль 4						
Тема 27. Ендодонтія – її завдання та цілі. Ендодонтичний інструментарій: класифікація, різновидність, призначення, правила застосування. Стандарти ISO. Оптичні системи для ендодонтичних маніпуляцій.	6	2	2			2
Тема 28. Клінічні особливості будови порожнини зуба та кореневих каналів різців, ікол, премолярів та молярів.	4		2			2
Тема 29. Етапи ендодонтичного лікування зуба: розкриття (трепанация) порожнин зубів різних груп, накладання девіталізуючих речовин. Ампутація, екстирпація пульпи: інструментарій, техніка виконання, можливі ускладнення. Медикаментозна обробка кореневих каналів: види (ірригація, аплікація, тимчасова obturaція), групи та механізм дії лікарських засобів. Поняття герметичної, напівгерметичної, пухкої пов'язки.	4		2			2
Тема 30. Інструментальна обробка кореневих каналів: поняття римінгу та файлінгу. Методи визначення робочої довжини кореневого каналу, електрометричні методи вимірювання кореневого каналу. Методи інструментальної обробки кореневих каналів: “Step-back” та “Crown-down” техніки, тощо. Обробка каналів із використанням ротаційних інструментів. Медикаментозні засоби для хімічного розширення кореневих каналів. Підготовка каналів до пломбування.	4		2			2
Тема 31. Матеріали для пломбування кореневих каналів. Силери та філери: поняття, класифікація. Пластичні нетвердіючі пасти: групи, склад, властивості, показання до застосування, методика тимчасового пломбування кореневих каналів.	2		2			
Тема 32. Пластичні твердіючі матеріали для пломбування кореневих каналів (силери): групи, склад, властивості, показання до застосування. Техніки пломбування кореневих каналів: центрального штифта, латеральної конденсації тощо.	2		2			
Тема 33. Особливості ендодонтичного втручання при ускладнених анатомічних умовах. Муміфікація та імпрегнація. Задачі та цілі. Речовини для їх проведення. Помилки та ускладнення. Особливості препарування та пломбування зруйнованих коронок вітальних та депульпованих зубів, нетипових каріозних порожнин. Види штифтових конструкцій.	6	2	2			2

Тема 34. Модульна контрольна робота.	2		2			
Разом за модуль	30	4	16			10
Разом за семестр	60	6	32			22
Усього годин	120	10	68			42

**6.3. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять
«Пропедевтика терапевтичної стоматології» 2 курс**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Пропедевтика терапевтичної стоматології як передклінічний курс терапевтичної стоматології: поняття, мета та завдання, розділи. Будова зуба: топографія тканин і утворень зуба.	2
2.	Клінічні особливості будови емалі гістологія, цитологія та ембріологія.	2
3.	Клінічні особливості анатомо-гістологічної будови дентину, цементу. Поняття структурної та функціональної резистентності твердих тканин зуба.	2
4.	Клінічні особливості анатомо-гістологічної будови пульпи, періодонту. Вікові зміни в них. Поняття пародонту, його функції.	2
5.	Слина, ротова рідина: склад, властивості, функції.	2
6.	Зубні формули. Ознаки зубів.	2
7.	Клінічні особливості будови різців та ікол верхньої та нижньої щелепи.	2
8.	Клінічні особливості будови премолярів та молярів верхньої та нижньої щелепи.	2
9.	Модульна контрольна робота.	2
10.	Оснащення стоматологічного кабінету. Санітарно-гігієнічні вимоги до його організації. Види бормашин. Стоматологічна установка: будова, призначення складових блоків. Поняття ергономіки в стоматології. Техніка безпеки роботи. Професійні захворювання лікаря-стоматолога, їх профілактика.	2
11.	Види стоматологічних наконечників, борів. Стоматологічний інструментарій, його призначення, методика роботи у дзеркальному відображенні.	2
12.	Класифікація каріозних порожнин за Блеком. Способи препарування каріозних порожнин. Методи ізоляції операційного поля.	2
13.	Етапи препарування каріозних порожнин. Техніка класичного препарування каріозних порожнин I та V класу за Блеком.	2
14.	Класична техніка препарування каріозних порожнин II класу за Блеком.	2
15.	Класична техніка препарування каріозних порожнин III та IV класу за Блеком.	2
16.	Особливості препарування каріозних порожнин під сучасні композиційні матеріали.	2
17.	Мінімально-інвазивні техніки препарування (тунельне препарування, slot-препарування, batescave-препарування, мікропрепарування, ART-методика).	2
18.	Модульна контрольна робота.	2

19.	Пломбувальні матеріали. Класифікація. Вимоги до них. Тимчасові пломбувальні матеріали: склад, властивості. Поняття тимчасової пломби та герметичної пов'язки.	2
20.	Лікувальні прокладки: групи, склад, властивості, показання до застосування, методика накладання.	2
21.	Стоматологічні цементи, їх класифікація. Цинк-фосфатні, силікатні та силіко-фосфатні цементи: склад, позитивні та негативні якості, показання та правила застосування. Ізоляція пульпи: поняття, види. Накладання ізоляційних прокладок в каріозні порожнини I-V класів за Блеком.	2
22.	Склоіономерні цементи: класифікація, склад, властивості, позитивні та негативні якості, показання до застосування. Стоматологічні аксесуари для його відновлення. Шліфування та полірування пломб: інструменти, засоби, методика. Поняття постбондингу.	2
23.	Срібна та мідна амальгами: склад, властивості, позитивні та негативні якості, показання та правила застосування. Особливості шліфування та полірування пломби.	2
24.	Композиційні матеріали: класифікація, склад. Матеріали хімічного та фотополімерного способу затвердіння: позитивні та негативні якості, показання до використання, методика застосування. Фотополімеризатори: призначення, види, фізико-технічні характеристики. Техніка безпеки роботи з ними. Режимы світлового впливу.	2
25.	Адгезія: поняття, види. Адгезивні системи: склад, принцип взаємодії з тканинами зуба, техніка застосування. Кислотне травлення, кондиціонування: мета, методика, помилки та ускладнення. Стандартна техніка роботи з композиційними матеріалами хімічного і світлового способів твердіння.	2
26.	Модульна контрольна робота.	2
27.	Ендодонтія – її завдання та цілі. Ендодонтичний інструментарій: класифікація, різновидність, призначення, правила застосування. Стандарти ISO. Оптичні системи для ендодонтичних маніпуляцій.	2
28.	Клінічні особливості будови порожнини зуба та кореневих каналів різців, ікол, премолярів та молярів.	2
29.	Етапи ендодонтичного лікування зуба: розкриття (трепанация) порожнин зубів різних груп, накладання девіталізуючих речовин. Ампутація, екстирпація пульпи: інструментарій, техніка виконання, можливі ускладнення. Медикаментозна обробка корневих каналів: види (ірригація, аплікація, тимчасова obturaція), групи та механізм дії лікарських засобів. Поняття герметичної, напівгерметичної, пухкої пов'язки.	2
30.	Інструментальна обробка корневих каналів: поняття римінгу та файлінгу. Методи визначення робочої довжини кореневого каналу, електрометричні методи вимірювання довжини кореневого каналу. Методи інструментальної обробки корневих каналів: “Step-back” та “Crown-down” техніки, тощо. Обробка каналів із використанням ротаційних інструментів. Медикаментозні засоби для хімічного розширення корневих каналів. Підготовка каналів до пломбування.	2

31.	Матеріали для пломбування кореневих каналів. Силери та філери: поняття, класифікація. Пластичні нетвердіючі пасти: групи, склад, властивості, показання до застосування, методика тимчасового пломбування кореневих каналів.	2
32.	Пластичні твердіючі матеріали для пломбування кореневих каналів (силери): групи, склад, властивості, показання до застосування. Техніки пломбування кореневих каналів: центрального штифта, латеральної конденсації тощо.	2
33.	Особливості ендодонтичного втручання при ускладнених анатомічних умовах. Муміфікація та імпрегнація. Задачі та цілі. Речовини для їх проведення. Помилки та ускладнення. Особливості препарування та пломбування зруйнованих коронок вітальних та депульпованих зубів, нетипових каріозних порожнин. Види штифтових конструкцій.	2
34.	Модульна контрольна робота.	2
	Разом	68

Тематичний план лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
III семестр		
1.	Пропедевтика терапевтичної стоматології як передклінічний курс терапевтичної стоматології: поняття, мета та завдання, розділи. Історичні етапи розвитку терапевтичної стоматології. Внесок вчених України в її становлення. Етика і деонтологія в стоматології. Ятрогенні хвороби. Клінічні особливості будови зубів верхньої та нижньої щелеп. Ознаки зубів. Зубні формули.	2
2.	Класифікація каріозних порожнин за Блеком. Способи та принципи препарування каріозних порожнин. Етапи класичного препарування каріозних порожнин I – V класів за Блеком. Мінімально-інвазивні методики препарування. Поняття ергономіки в стоматології.	2
IV семестр		
3.	Стоматологічні пломбувальні матеріали: класифікація, вимоги. Тимчасові пломбувальні матеріали: склад, властивості. Лікувальні прокладки: групи, механізм дії. Сучасні пломбувальні матеріали для постійних пломб (цементи, амальгами, композитні матеріали): склад, властивості, показання та методика застосування.	2
4.	Ендодонтія: визначення. Клінічні особливості будови порожнини та кореневих каналів зубів різних груп. Ендодонтичний інструментарій: класифікація, призначення, правила використання. Стандарти ISO. Етапи та методи ендодонтичного лікування зубів: розкриття порожнини зуба (трепанация), ампутація, екстирпація пульпи. Способи інструментальної та медикаментозної обробки кореневих каналів. Особливості ендодонтичного втручання при ускладнених анатомічних умовах.	2
5.	Пломбування кореневих каналів. Матеріали для пломбування кореневих каналів: силери різних груп, їх властивості, показання до використання. Філери та інструменти для obturaції кореневих каналів. Техніки пломбування кореневих каналів (центрального штифта, латеральної конденсації тощо). Помилки та ускладнення.	2

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
III семестр		
1	Підготовка до практичних занять, підготовка та опрацювання практичних навичок, з них:	20
1.1	- підготовка до контролю засвоєння тем змістових модулів – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок;	5
1.2.	- самостійне опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять: - історичні етапи розвитку терапевтичної стоматології. Внесок вчених України в її становлення; - етика і деонтологія в стоматології. Ятрогенні хвороби; - гістологія тканин зуба; - принципи препарування каріозних порожнин.	2 2 3 3
1.3	- підготовка до підсумкового модульного контролю.	5
	Всього за III семестр	20
IV семестр		
1	Підготовка до практичних занять, підготовка та опрацювання практичних навичок, з них:	22
1.1	- підготовка до контролю засвоєння тем змістових модулів – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок.	10
1.2	- самостійне опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять: - компомери, ормокери: склад властивості показання до застосування; - текучі пломбувальні матеріали; - сучасні технології пломбування кореневих каналів, загальна характеристика.	2 1 1 2
1.3	- підготовка до підсумкового модульного контролю.	6
	Всього за IV семестр	22
	Разом	44

6.5. Індивідуальні завдання (у разі потреби)

- а) Використання орієнтовних карт, для організації самостійної роботи з метою :
- оволодіння індивідуальними прийомами переробки великих обсягів інформації з терапевтичної стоматології ;
  - опанування універсальними прийомами структурування матеріалу ;
  - визначення логічних зв'язків між елементами теоретичної інформації;
  - орієнтування на конкретні форми фіксації результатів;
- б) самостійний пошук нових даних про підходи до лікування патологій твердих тканин зуба, а також пульпиту та періодонтиту;
- в) використання експериментальних лабораторних методів дослідження з матеріалознавства в терапевтичній стоматології;
- г) науково-дослідна робота студента.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ

Перелік теоретичних питань до модуля 1

«Клінічні особливості будови зубів, тканин та органів порожнини рота»

1. Пропедевтика терапевтичної стоматології як передклінічний курс терапевтичної стоматології: поняття, мета та завдання, розділи.
2. Історичні етапи розвитку терапевтичної стоматології. Внесок вчених України в її становлення.
3. Етика і деонтологія в стоматології. Ятрогенні хвороби.
4. Клінічні особливості анатомо-гістологічної будови емалі.
5. Клінічні особливості анатомо-гістологічної будови дентину. Поняття первинного, вторинного та третинного дентину, особливості його утворення.
6. Клінічні особливості анатомо-гістологічної будови цементу.
7. Поняття структурної та функціональної резистентності твердих тканин зуба.
8. Теорії передачі больового імпульсу по твердим тканинам зуба.
9. Клінічні особливості анатомо-гістологічної будови пульпи, її функції.
10. Клінічні особливості анатомо-гістологічної будови періодонту. Зміни, пов'язані з віком та патологічним процесом. Поняття пародонту, його функції.
11. Слина, ротова рідина: склад, властивості, функції.
12. Зубні формули: квадратно-цифрова система Zsigmondy (клінічна формула), FDI – ISO, 1971 (ВООЗ).
13. Прикмети зубів: кута коронки, кривизни коронки, відхилення кореня, контактних поверхонь.
14. Клінічні особливості будови різців верхньої та нижньої щелеп.
15. Клінічні особливості будови премолярів верхньої та нижньої щелеп.
16. Клінічні особливості будови молярів верхньої та нижньої щелеп.
17. Анатомо-фізіологічні особливості будови окремих ділянок слизової оболонки порожнини рота: губ, щік, ясен, дна порожнини рота, перехідних складок, твердого та м'якого піднебіння, язика.

Перелік практичних завдань до змістового модуля № 1

«Клінічні особливості будови зубів, тканин та органів порожнини рота»

1. Схематично зобразити зуб. Позначити анатомічні та гістологічні утворення та тканини на схемі зуба.
2. Записувати зубні формули: квадратно-цифровою системою Zsigmondy (клінічна формула), FDI – ISO, 1971 (ВООЗ).
3. Намалювати (виліпити з пластиліну) різці, ікла, премоляри, моляри верхньої та нижньої щелеп, враховуючи анатомічні особливості будови коронки та коренів.
4. Розрізняти різці, ікла, премоляри, моляри верхньої та нижньої щелепи за прикметами, клініко-анатомічними особливостями.

Перелік теоретичних питань до змістового модуля № 2

«Препарування каріозних порожнин за Блеком»

1. Організація та обладнання стоматологічного кабінету: гігієнічні та ергономічні вимоги.
2. Ергономіка в стоматології. Комплектування стоматологічного обладнання за організації роботи «в чотири руки».
3. Техніка безпеки робочого місця лікаря-стоматолога (студента).
4. Професійні захворювання лікаря-стоматолога, їх профілактика.
5. Види бормашин. Стоматологічна установка: будова, призначення складових блоків.
6. Стоматологічний інструментарій для обстеження та лікування хворого, призначення та особливості застосування. Види стоматологічних наконечників.

7. Інструментарій для препарування та пломбування каріозних порожнин. Стоматологічні бори: різновидність, розміри, матеріали для їх виготовлення.
8. Класифікація каріозних порожнин за Блекум, варіанти локалізації їх для кожного класу, атипів каріозні порожнини.
9. Способи препарування: механічний, хіміко – механічний, пневмокінетичний, водно-абразивний, акустичний, лазерний.
10. Принципи препарування: анестезіологічний, біологічної доцільності, технічної раціональності та ретенції, візуалізації та зручності роботи, створення умов для естетичного відновлення зуба, збереження цілісності сусідніх зубів та тканин пародонту.
11. Причини виникнення болю при препаруванні та способи їх усунення. Поняття режиму препарування.
12. Етапи препарування каріозних порожнин, їх особливості та інструментарій.
13. Особливості препарування каріозних порожнин 1 та 5 класу за Блекум.
14. Особливості препарування каріозних порожнин 2 класу за Блекум в залежності від локалізації, наявності чи відсутності сусіднього зуба.
15. Особливості препарування каріозних порожнин 3 класу за Блекум в залежності від локалізації, наявності чи відсутності сусіднього зуба.
16. Особливості препарування каріозних порожнин 4 класу за Блекум в залежності від локалізації, наявності чи відсутності сусіднього зуба.
17. Особливості препарування під сучасні композиційні матеріали.
18. Мінімально-інвазивні методики препарування: характеристика концепції, види, показання.
19. Тунельне препарування: види, показання, особливості проведення. Можливі ускладнення.
20. Batecave та Slot-препарування: суть, показання, особливості проведення, переваги та недоліки.
21. ART-методика (неінвазивна): показання, особливості проведення, переваги та недоліки.
22. Мікропрепарування: суть, показання, методика, інструменти.

Перелік практичних завдань до змістового модуля № 2 «Препарування каріозних порожнин за Блекум»

1. Обладнати стоматологічний кабінет відповідно до санітарно-гігієнічних вимог. Організувати роботу «в чотири руки».
2. Розрізнити і вміти користуватися стоматологічним інструментарієм (в т.ч. у дзеркальному відображенні).
3. Обрати наконечник, бори та інструменти для проведення різних етапів препарування.
4. Ізолювати операційне поле різними методами.
5. Дотримуватись режиму препарування при роботі на фантомах.
6. Препарувати класичною технікою каріозні порожнини I-V класів за Блекум різної локалізації на фантомах.
7. Препарувати каріозні порожнини під композиційні матеріали.
8. Препарувати на фантомах каріозні порожнини мінімально-інвазивними техніками відповідно до показань (тунельне препарування, slot-препарування, batecave-препарування, мікропрепарування, ART-методика).

Перелік теоретичних питань до змістового модуля № 3 «Пломбувальні матеріали»

1. Класифікація пломбувальних матеріалів.
2. Матеріали для тимчасових пломб та герметичних пов'язок. Вимоги до них. Склад, властивості, особливості приготування та використання.
3. Тимчасова пломба та герметична пов'язка. Визначення. Методика накладання.
4. Лікувальні прокладки: групи, склад, властивості, показання до застосування, методика накладання.

5. Класифікація стоматологічних цементів.
6. Фосфат-цемент: склад, властивості, показання до застосування, техніка замішування.
7. Ізоляція пульпи: поняття. Види ізоляційних прокладок: лайнерна та базисна. Матеріали для ізоляції пульпи: склад, властивості, показання до застосування, методика накладання.
8. Силіко-фосфатні стоматологічні цементи, їх склад, властивості, показання до застосування, техніка замішування та пломбування.
9. Силікатні стоматологічні цементи, їх склад, властивості, показання до застосування, техніка замішування та пломбування.
10. Склоіномерні цементи, їх склад, властивості, показання до застосування, техніка замішування та пломбування.
11. Поняття контактної точки при пломбуванні каріозної порожнини, значення його в патології пародонту, методи відновлення, вибір пломбувального матеріалу.
12. Срібна амальгама: склад, позитивні та негативні якості, техніка замішування та пломбування, шліфовка та поліровка пломби.
13. Класифікація композиційних пломбувальних матеріалів. Склад та властивості, показання до застосування.
14. Макронаповнені композиційні пломбувальні матеріали: характеристика, показання, техніка пломбування, особливості шліфовки та поліровки пломби.
15. Мікронаповнені і гібридні композиційні пломбувальні матеріали: порівняльна характеристика, показання, техніка пломбування, особливості шліфовки та поліровки пломби.
16. Фотополімеризатори: призначення, види, фізико-технічні характеристики. Техніка безпеки роботи з ними. Режим світлового впливу.
17. Компомери: склад, властивості, показання до використання.
18. Ормокери: склад, властивості, показання до використання.
19. Текучі пломбувальні матеріали: склад, позитивні властивості та недоліки, показання до використання.
20. Протравлювання (кондиціювання): мета, засоби і методика проведення. Можливі помилки та ускладнення.
21. Адгезія: поняття, види. Покоління адгезивних систем. Принципи взаємодії з тканинами зуба, техніка застосування.
22. Механізм адгезії композиційних пломбувальних матеріалів хімічного затвердіння.
23. Поняття змазаного шару, гібридної зони, колапсу колагенових волокон.
24. Характеристика адгезивних систем 5 та 6 покоління. Особливості застосування.

Перелік практичних завдань до змістового модуля № 3 «Пломбувальні матеріали»

1. Приготувати та накласти пломбувальний матеріал для тимчасової пломби чи герметичної пов'язки.
2. Приготувати та накласти лікувальну пасту та тимчасову пломбу.
3. Приготувати та накласти цинк-фосфатний цемент в якості ізолюючої прокладки в каріозній порожнині різних класів за Блеком, тимчасової пломби.
4. Приготувати та накласти силікатний цемент як постійну пломбу в каріозній порожнині відповідного класу за Блеком на фантомі.
5. Приготувати та накласти силікофосфатний цемент як постійну пломбу в каріозній порожнині відповідного класу за Блеком на фантомі.
6. Провести кондиціювання емалі, приготувати та накласти склоіномерний цемент як постійну пломбу в каріозній порожнині відповідного класу за Блеком на фантомі.
7. Відновити контактний пункт в каріозних порожнинах 2-4 класів за Блеком.
8. Шліфувати та полірувати пломби з різних пломбувальних матеріалів.
9. Провести протравлювання емалі, підготувати та нанести адгезив, замішати та накласти постійну пломбу з композиційного матеріалу хімічного способу твердіння в каріозній порожнині на фантомі.

10. Провести протравлювання, підготувати та нанести адгезив, накласти композиційну пломбу фотополімерного способу твердіння у каріозні порожнини 3, 4, 5 класу за Блеком. Провести направлену полімеризацію, обравши режим світлового впливу.

11. Провести підготовку фісур (мікропрепарування) до енамелопластики чи герметизації склоіономерним цементом чи текучим композиційним матеріалом.

Перелік теоретичних питань до змістового модуля № 4 «Ендодонтія»

1. Ендодонтія, визначення. Топографо-анатомічні ендодонтичні терміни та маніпуляції.
2. Сучасний ендодонтичний інструментарій для очищення, розширення та пломбування корневих каналів: класифікація, призначення, правила застосування. Стандарти ISO.
3. Анатомо-топографічні особливості будови порожнини зуба та корневих каналів різців верхньої та нижньої щелеп.
4. Анатомо-топографічні особливості будови порожнини зуба та корневих каналів іклів верхньої та нижньої щелеп.
5. Анатомо-топографічні особливості будови порожнини зуба та корневих каналів премолярів верхньої та нижньої щелеп.
6. Анатомо-топографічні особливості будови порожнини зуба та корневих каналів молярів верхньої та нижньої щелеп.
7. Трепанация коронок різців: показання, особливості, етапи, техніка, інструментарій, помилки та ускладнення.
8. Трепанация коронок ікол: показання, техніка виконання, інструментарій, помилки та ускладнення.
9. Трепанация коронок премолярів: показання, техніка виконання, інструментарій, помилки та ускладнення.
10. Трепанация коронок молярів: техніка виконання, інструментарій, помилки та ускладнення.
11. Методика накладання девіталізуючої пасти: інструментарій, лікарські речовини, помилки та ускладнення. Поняття герметичної пов'язки.
12. Ампутація, екстирпація та видалення розпаду пульпи: інструментарій, особливості проведення. Можливі помилки та ускладнення.
13. Препарування корневих каналів: механічна обробка корневих каналів методиками «Step-back», «Crown – down».
14. Препарування корневих каналів. Інструменти для машинної обробки корневих каналів: види наконечників, ендодонтичного інструментарію. Пристосування для видалення відламків інструментів з корневих каналів.
15. Медикаментозна обробка корневих каналів: інструментарій, лікарські речовини, методики.
16. Хімічне розширення корневих каналів: медикаментозні засоби, особливості проведення. Можливі ускладнення. Підготовка каналів до пломбування.
17. Матеріали для пломбування корневих каналів: силери, філери. Вимоги до них, порівняльна характеристика.
18. Нетвердіючі пломбувальні матеріали для корневих каналів, антимікробні та протизапальні пасти: показання до застосування, методика та етапи пломбування.
19. Пластичні твердіючі матеріали для пломбування кореневого каналу (силери): групи, склад, позитивні та негативні якості, показання до використання.
20. Тверді матеріали (філери) для пломбування корневих каналів. Їх різновиди, позитивні та негативні аспекти.
21. Пломбування корневих каналів технікою центрального штифта: показання, методика, позитивні якості, недоліки.
22. Пломбування корневих каналів технікою латеральної конденсації гутаперчі: показання, методика, позитивні якості, недоліки.
23. Сучасні технології пломбування корневих каналів (системи «Термофіл», «Квікфіл» тощо: загальна характеристика.

24. Особливості ендодонтичного втручання при інструментально недоступних кореневих каналах. Муміфікація та імпрегнація: показання, медикаментозні речовини для їх проведення, методики. Можливі ускладнення.

25. Особливості препарування та пломбування зруйнованих вітальних та девітальних зубів, нетипових каріозних порожнин. Парапульпарні та внутрішньоканальні штифтові конструкції: їх види, призначення.

Перелік практичних завдань до змістового модуля № 4 «Ендодонтія»

1. Розрізнити за видами, будовою, призначенням ендодонтичний інструментарій.
2. Провести трепанацію коронок різців, ікол, премолярів, молярів верхньої та нижньої щелеп.
3. Накласти девіталізуючу пасту та герметичну пов'язку.
4. Препарувати порожнини зубів різних груп на фантомах чи видалених зубах.
5. Провести розширення усть корневих каналів.
6. Провести ампутацію, екстирпацію пульпи.
7. Провести видалення путридного розпаду пульпи з кореневого каналу.
8. Провести медикаментозну обробку кореневого каналу (іригація та аплікація) та накласти герметичну пов'язку.
9. Провести інструментальну обробку корневих каналів «Step-back» технікою.
10. Провести інструментальну обробку корневих каналів «Crown-down» технікою.
11. Провести хімічне розширення кореневого каналу.
12. Провести препарування кореневого каналу ротаційними ендодонтичними інструментами.
13. Підготувати кореневий канал до пломбування.
14. Приготувати пластичну нетвердіючу пасту та провести тимчасове пломбування кореневого каналу.
15. Обрати за призначенням та приготувати пластичний твердіючий матеріал (силер) для постійного пломбування кореневого каналу.
16. Запломбувати кореневий канал силерами різних груп.
17. Запломбувати кореневий канал за допомогою силера та гутаперчі методом центрального штифта.
18. Запломбувати кореневий канал за допомогою силера та гутаперчі методом холодної латеральної конденсації.
19. Провести обробку інструментально непрохідного кореневого каналу (імпрегнація резорцин-формаліном).
22. Провести препарування атипових каріозних порожнин.
23. Провести підготовку та фіксацію внутрішньоканальних штифтових конструкцій.
24. Провести підготовку та фіксацію парапульпарних штифтових конструкцій.
25. Відновити пломбувальними матеріалами атипові каріозні порожнини.

«ПРОПЕДЕВТИКА ТЕРАПЕВТИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ» ПЕРЕЛІК КОНТРОЛЬНИХ ЗАПИТАНЬ ДЛЯ ЗАЛІКУ

1. Пропедевтика терапевтичної стоматології як передклінічний курс терапевтичної стоматології: поняття, мета та завдання, розділи.
2. Історичні етапи розвитку терапевтичної стоматології. Внесок вчених України в її становлення.
3. Етика і деонтологія в стоматології. Ятрогенні хвороби.
4. Топографія тканин і утворень зуба.
5. Клінічні особливості анатомо-гістологічної будови емалі.
6. Клінічні особливості анатомо-гістологічної будови дентину. Поняття первинного, вторинного та третинного дентину, особливості його утворення.

7. Клінічні особливості анатомо-гістологічної будови цементу.
8. Поняття структурної та функціональної резистентності твердих тканин зуба.
9. Теорії передачі больового імпульсу по твердим тканинам зуба.
10. Клінічні особливості анатомо-гістологічної будови пульпи, її функції.
11. Клінічні особливості анатомо-гістологічної будови пародонту. Зміни, пов'язані з віком та патологічним процесом. Поняття пародонту, його функції.
12. Слина, ротова рідина: склад, властивості, функції.
13. Зубні формули: квадратно-цифрова система Zsigmondy (клінічна формула), FDI – ISO, 1971 (ВООЗ).
14. Ознаки зубів: кута коронки, кривизни коронки, відхилення кореня, контактних поверхонь.
15. Клінічні особливості будови різців верхньої та нижньої щелеп.
16. Клінічні особливості будови премолярів верхньої та нижньої щелеп.
17. Клінічні особливості будови молярів верхньої та нижньої щелеп.
18. Анатомо-фізіологічні особливості будови окремих ділянок слизової оболонки порожнини рота: губ, щік, ясен, дна порожнини рота, перехідних складок, твердого та м'якого піднебіння, язика.
19. Організація та обладнання стоматологічного кабінету: гігієнічні та ергономічні вимоги.
20. Ергономіка в стоматології. Комплектування стоматологічного обладнання за організації роботи «в чотири руки».
21. Техніка безпеки робочого місця лікаря-стоматолога (студента).
22. Професійні захворювання лікаря-стоматолога, їх профілактика.
23. Види бормащин. Стоматологічна установка: будова, призначення складових блоків.
24. Стоматологічний інструментарій для обстеження та лікування хворого, призначення та особливості застосування. Види стоматологічних наконечників.
25. Інструментарій для препарування та пломбування каріозних порожнин. Стоматологічні бори: різноманітність, розміри, матеріали для їх виготовлення.
26. Класифікація каріозних порожнин за Блекум, варіанти локалізації їх для кожного класу, атипові каріозні порожнини.
27. Способи препарування: механічний, хіміко-механічний, пневмокінетичний, водно-абразивний, акустичний, лазерний.
28. Принципи препарування: анестезіологічний, біологічної доцільності, технічної раціональності та ретенції, візуалізації та зручності роботи, створення умов для естетичного відновлення зуба, збереження цілісності сусідніх зубів та тканин пародонту.
29. Причини виникнення болю при препаруванні та способи їх усунення. Поняття режиму препарування.
30. Етапи препарування каріозних порожнин, їх особливості та інструментарій.
31. Особливості препарування каріозних порожнин 1 та 5 класу за Блекум.
32. Особливості препарування каріозних порожнин 2 класу за Блекум в залежності від локалізації, наявності чи відсутності сусіднього зуба.
33. Особливості препарування каріозних порожнин 3 класу за Блекум в залежності від локалізації, наявності чи відсутності сусіднього зуба.
34. Особливості препарування каріозних порожнин 4 класу за Блекум в залежності від локалізації, наявності чи відсутності сусіднього зуба.
35. Особливості препарування під сучасні композиційні матеріали.
36. Мінімально-інвазивні методики препарування: характеристика концепції, види, показання.
37. Тунельне препарування: види, показання, особливості проведення. Можливі ускладнення.
38. Batecave та Slot-препарування: суть, показання, особливості проведення, переваги та недоліки.
39. ART-методика (неінвазивна): показання, особливості проведення, переваги та недоліки.
40. Мікропрепарування: суть, показання, методика, інструменти.
41. Класифікація пломбувальних матеріалів.
42. Матеріали для тимчасових пломб та герметичних пов'язок. Вимоги до них. Склад, властивості, особливості приготування та використання.

43. Тимчасова пломба та герметична пов'язка. Визначення. Методика накладання.
44. Лікувальні прокладки: групи, склад, властивості, показання до застосування, методика накладання.
45. Класифікація стоматологічних цементів.
46. Фосфат-цемент: склад, властивості, показання до застосування, техніка замішування.
47. Ізоляція пульпи: поняття. Види ізоляційних прокладок: лайнерна та базисна. Матеріали для ізоляції пульпи: склад, властивості, показання до застосування, методика накладання.
48. Силіко-фосфатні стоматологічні цементи, їх склад, властивості, показання до застосування, техніка замішування та пломбування.
49. Силікатні стоматологічні цементи, їх склад, властивості, показання до застосування, техніка замішування та пломбування.
50. Склоіономерні цементи, їх склад, властивості, показання до застосування, техніка замішування та пломбування.
51. Поняття контактного пункту при пломбування каріозної порожнини, значення його в патології пародонту, методи відновлення, вибір пломбувального матеріалу.
52. Срібна амальгама: склад, позитивні та негативні якості, техніка замішування та пломбування, шліфовка та поліровка пломби.
53. Класифікація композиційних пломбувальних матеріалів. Склад та властивості, показання до застосування.
54. Макронаповнені композиційні пломбувальні матеріали: характеристика, показання, техніка пломбування, особливості шліфовки та поліровки пломби.
55. Мікронаповнені і гібридні композиційні пломбувальні матеріали: порівняльна характеристика, показання, техніка пломбування, особливості шліфовки та поліровки пломби.
56. Фотополімеризатори: призначення, види, фізико-технічні характеристики. Техніка безпеки роботи з ними. Режими світлового впливу.
57. Компомери: склад, властивості, показання до використання.
58. Ормокери: склад, властивості, показання до використання.
59. Текучі пломбувальні матеріали: склад, позитивні властивості та недоліки, показання до використання.
60. Протравлювання (кондиціювання): мета, засоби і методика проведення. Можливі помилки та ускладнення.
61. Адгезія: поняття, види. Покоління адгезивних систем. Принципи взаємодії з тканинами зуба, техніка застосування.
62. Механізм адгезії композиційних пломбувальних матеріалів хімічного затвердіння.
63. Поняття змазаного шару, гібридної зони, колапсу колагенових волокон.
64. Характеристика адгезивних систем 5 та 6 покоління. Особливості застосування.
65. Ендодонтія, визначення. Топографо-анатомічні ендодонтичні терміни та маніпуляції.
66. Сучасний ендодонтичний інструментарій для очищення, розширення та пломбування кореневих каналів: класифікація, призначення, правила застосування. Стандарти ISO.
67. Анатомо-топографічні особливості будови порожнини зуба та кореневих каналів різців верхньої та нижньої щелеп.
68. Анатомо-топографічні особливості будови порожнини зуба та кореневих каналів іклів верхньої та нижньої щелеп.
69. Анатомо-топографічні особливості будови порожнини зуба та кореневих каналів премолярів верхньої та нижньої щелеп.
70. Анатомо-топографічні особливості будови порожнини зуба та кореневих каналів молярів верхньої та нижньої щелеп.
71. Трепанация коронок різців: показання, особливості, етапи, техніка, інструментарій, помилки та ускладнення.
72. Трепанация коронок ікол: показання, техніка виконання, інструментарій, помилки та ускладнення.

73. Трепанация коронок премолярів: показання, техніка виконання, інструментарій, помилки та ускладнення.
74. Трепанация коронок молярів: техніка виконання, інструментарій, помилки та ускладнення.
75. Методика накладання девіталізуючої пасти: інструментарій, лікарські речовини, помилки та ускладнення. Поняття герметичної пов'язки.
76. Ампутація, екстирпація та видалення розпаду пульпи: інструментарій, особливості проведення. Можливі помилки та ускладнення.
77. Препарування кореневих каналів: механічна обробка кореневих каналів методиками «Step-back», «Crown – down».
78. Препарування кореневих каналів. Інструменти для машинної обробки кореневих каналів: види наконечників, ендодонтичного інструментарію. Пристосування для видалення відламків інструментів з кореневих каналів.
79. Медикаментозна обробка кореневих каналів: інструментарій, лікарські речовини, методики.
80. Хімічне розширення кореневих каналів: медикаментозні засоби, особливості проведення. Можливі ускладнення. Підготовка каналів до пломбування.
81. Матеріали для пломбування кореневих каналів: силери, філери. Вимоги до них, порівняльна характеристика.
82. Нетвердіючі пломбувальні матеріали для кореневих каналів, антимікробні та протизапальні пасти: показання до застосування, методика та етапи пломбування.
83. Пластичні твердіючі матеріали для пломбування кореневого каналу (силери): групи, склад, позитивні та негативні якості, показання до використання.
84. Тверді матеріали (філери) для пломбування кореневих каналів. Їх різновиди, позитивні та негативні аспекти.
85. Пломбування кореневих каналів технікою центрального штифта: показання, методика, позитивні якості, недоліки.
86. Пломбування кореневих каналів технікою латеральної конденсації гутаперчі: показання, методика, позитивні якості, недоліки.
87. Сучасні технології пломбування кореневих каналів (системи «Термофіл», «Квікфіл» тощо: загальна характеристика.
88. Особливості ендодонтичного втручання при інструментально недоступних кореневих каналах. Муміфікація та імпрегнація: показання, медикаментозні речовини для їх проведення, методики. Можливі ускладнення.
89. Особливості препарування та пломбування зруйнованих вітальних та девітальних зубів, нетипових каріозних порожнин. Парапальпарні та внутрішньоканальні штифтові конструкції: їх види, призначення.

**ПЕРЕЛІК ОСНОВНИХ ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК, ЯКИМИ ПОВИННІ ВОЛОДІТИ
СТУДЕНТИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ 2– ГО КУРСУ ЗГІДНО ОСВІТНЬО –
КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ**

1. Схематично зобразити зуб. Позначити анатомічні та гістологічні утворення та тканини на схемі зуба.
2. Записувати зубні формули: квадратно-цифровою системою Zsigmondy (клінічна формула), FDI – ISO, 1971 (ВООЗ).
3. Намалювати (виліпити з пластиліну) різці, ікла, премоляри, моляри верхньої та нижньої щелеп, враховуючи анатомічні особливості будови коронки та коренів.
4. За прикметами, клініко-анатомічними особливостями розрізнити різці, ікла, премоляри, моляри верхньої та нижньої щелепи.
5. Обладнати стоматологічний кабінет відповідно до санітарно-гігієнічних вимог.
6. Організувати роботу «в чотири руки».
7. Розрізнити і вміти користуватися стоматологічним інструментарієм (в т.ч. у дзеркальному відображенні).
8. Обрати наконечник, бори та інструменти для проведення різних етапів препарування.

9. Ізолювати операційне поле різними методами.
10. Дотримуватись режиму препарування при роботі на фантомах.
11. Препарувати класичною технікою каріозні порожнини I – V класів за Блеком різної локалізації на фантомах.
12. Препарувати каріозні порожнини під композиційні матеріали.
13. Препарувати на фантомах каріозні порожнини мінімально-інвазивними техніками відповідно до показань (тунельне препарування, slot-препарування, batesave-препарування, мікропрепарування, ART-методика).
14. Приготувати та накласти пломбувальний матеріал для тимчасової пломби чи герметичної пов'язки.
15. Приготувати та накласти лікувальну пасту та тимчасову пломбу.
16. Приготувати та накласти цинк-фосфатний цемент в якості ізолюючої прокладки в каріозні порожнини різних класів за Блеком, тимчасової пломби.
17. Приготувати та накласти силікатний цемент як постійну пломбу в каріозні порожнини відповідного класу за Блеком на фантомі.
18. Приготувати та накласти силікофосфатний цемент як постійну пломбу в каріозні порожнини відповідного класу за Блеком на фантомі.
19. Провести кондиціонування емалі, приготувати та накласти склоіономерний цемент як постійну пломбу в каріозні порожнини відповідного класу за Блеком на фантомі.
20. Відновити контактний пункт в каріозних порожнинах 2-4 класів за Блеком.
21. Шліфувати та полірувати пломби з різних пломбувальних матеріалів.
22. Приготувати та накласти постійну пломбу зі срібної амальгами в каріозні порожнини відповідного класу за Блеком на фантомі.
23. Провести протравлювання емалі, підготувати та нанести адгезив, замішати та накласти постійну пломбу з композиційного матеріалу хімічного способу твердіння в каріозні порожнини на фантомі.
24. Провести протравлювання, підготувати та нанести адгезив, накласти композиційну пломбу фотополімерного способу твердіння у каріозні порожнини 3, 4, 5 класу за Блеком.
25. Провести направлену полімеризацію, обравши режим світлового впливу.
26. Провести підготовку фісур (мікропрепарування) до енамолопластики чи герметизації склоіономерним цементом чи текучим композиційним матеріалом.
27. Розрізнити за видами, будовою, призначенням ендодонтичний інструментарій.
28. Провести трепанацію коронок різців, ікол, премолярів, молярів верхньої та нижньої щелеп.
29. Накласти девіталізуючу пасту та герметичну пов'язку.
30. Препарувати порожнини зубів різних груп на фантомах чи видалених зубах.
31. Провести розширення устів кореневих каналів.
32. Провести ампутацію, екстирпацію пульпи.
33. Провести видалення путридного розпаду пульпи з кореневого каналу.
34. Провести медикаментозну обробку кореневого каналу (іригація та аплікація) та накласти герметичну пов'язку.
35. Провести інструментальну обробку кореневих каналів «Step-back» технікою.
36. Провести інструментальну обробку кореневих каналів «Crown-down» технікою.
37. Провести хімічне розширення кореневого каналу.
38. Провести препарування кореневого каналу ротаційними ендодонтичними інструментами.
39. Підготувати кореневий канал до пломбування.
40. Приготувати пластичну нетвердіючу пасту та провести тимчасове пломбування кореневого каналу.
41. Обрати за призначенням та приготувати пластичний твердіючий матеріал (силер) для постійного пломбування кореневого каналу.
42. Запломбувати кореневий канал силерами різних груп.
43. Запломбувати кореневий канал за допомогою силера та гутаперчі методом центрального штифта.

44. Запломбувати кореневий канал за допомогою силера та гутаперчі методом холодної латеральної конденсації.
45. Провести обробку інструментально непрохідного кореневого каналу (імпрегнація резорцин-формаліном).
46. Провести препарування атипичних каріозних порожнин.
47. Провести підготовку та фіксацію внутрішньоканальних штифтових конструкцій.
48. Провести підготовку та фіксацію парапульпарних штифтових конструкцій.
49. Відновити пломбувальними матеріалами атипичні каріозні порожнини.

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА *(у разі потреби)*

Технічні засоби:

1. запитання I-III рівнів складності ;
2. тести II-III рівнів складності ;
3. задачі II-III рівнів складності ;
4. професійні алгоритми ;
5. таблиці, слайди, планшети ;
6. навчальні альбоми ;
7. орієнтовні карти для самостійної роботи з літературою ;
8. рекомендована література

Обладнання:

1. фантоми;
2. бори;
3. стоматологічні наконечники;
4. моделі щелеп;
5. стоматологічний інструментарій

Програмне забезпечення (Clinic Cards, Dental Simulator та ін.)

Платформа для дистанційного навчання E-learn.uzhnu.edu.ua

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Пропедевтика терапевтичної стоматології [Текст]: підруч. для студ. стом. факул. вищ. навч. закл. МОЗ України / Марченко І.Я., Назаренко З.Ю., Павленко С.А. та ін.; під заг. ред. Ткаченко І.М.; ВДНЗУ «УМСА» – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2016. – 439 с.
2. Терапевтична стоматологія: У 4-х т. — Т. 1. Пропедевтика терапевтичної стоматології М.Ф. Данилевський, А.В. Борисенко, Л.Ф. Сідельнікова та ін.; за редакцією А.В. Борисенка. Видавництво — Медицина. 2020. – 456 с.
3. Матеріалознавство в стоматології. Король Д. М. та інші. 2019. – 400 с.

Допоміжна література:

1. Пропедевтика терапевтичної стоматології [Текст]: підруч. для студ. стом. факул. вищ. навч. закл. МОЗ України / Марченко І.Я., Назаренко З.Ю., Павленко С.А. та ін.; під заг. ред. Ткаченко І.М.; ВДНЗУ «УМСА» – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2016. – 439 с.
2. Навчально-методичний посібник до практичних занять з терапевтичної стоматології для студентів 2-го курсу стоматологічного факультету. Пропедевтика терапевтичної стоматології / укл.: Гончарук-Хомин М.Ю., Білинський О.Я., Гангур І.Ю. – Ужгород: 2023 –169 с.

3. Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів при підготовці до Державного ліцензійного іспиту Крок -2 «Стоматологія» (у таблицях) «Карієс та некаріозні ураження зубів». «Захворювання ендодонта – пульпіт, періодонтит» / укл.: Кулигіна В.М. – Ужгород: 2023. –79 с.
4. Dental Anatomy and Morphology. Hilton Riquieri. Quintessence Publishing Co, Inc. 2019.
5. Craig’s Restorative Dental Materials / R. Sakaguchi, J. Ferracane, J. Powers. – Mosby, 2018. – 346 p.
6. Fehrenbach M. J., Popowics, T. Illustrated Dental Embryology, Histology, and Anatomy E-Book. - Elsevier Health Sciences, 2019. – 339 p.
7. Miletic V. Dental composite materials for direct restorations. – Cham, Switzerland: Springer International Publishing, 2018. – 319.
8. Dental caries: the disease and its clinical management / O. Fejerskov, B. Nyvad, E. Kidd. – John Wiley & Sons, 2015. – 640 p.
9. Kidd E. A., Fejerskov O. Essentials of dental caries. Oxford University Press, 2016. – 216 p.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Електронний ресурс – <http://surl.li/qfewg>
2. Електронний ресурс - <http://surl.li/qferr>
3. Електронний ресурс – <https://studfile.net/preview/3884680/>